

Přehled o činnosti cenových kontrolních orgánů za rok 2013

pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR

1. Úvod

V ustanovení § 14 odst. 6 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění zákona č. 403/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 526/1990 Sb., o cenách (dále jen „zákon o cenách“), je uveden úkol : “6) Vláda předkládá Poslanecké sněmovně každoročně do 30. dubna přehled o činnosti cenových kontrolních orgánů za předcházející kalendářní rok.” Přehled je předkládán podle tohoto ustanovení zákona o cenách.

Podle zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů, v roce 2013 mohly provádět kontrolu cenových předpisů následující orgány:

- Ministerstvo financí
- Specializovaný finanční úřad
- Celní úřady
- Český telekomunikační úřad
- Energetický regulační úřad
- Státní energetická inspekce
- Státní ústav pro kontrolu léčiv
- Kraje
- Obce

Zpráva shrnuje úplný přehled kontrolní činnosti v oblasti dodržování cenových předpisů za orgány řízené Ministerstvem financí, tj. Specializovaný finanční úřad a celní úřady, za Státní energetickou inspekci, Státní ústav pro kontrolu léčiv, Český telekomunikační úřad a Energetický regulační úřad.

V případě ostatních cenových kontrolních orgánů (kraje a obce) byla kontrolní činnost prováděna 14 kraji a 26 obcemi. Hlavní město Praha je v tomto přehledu uváděno mezi kraji.

2. Předmět cenové kontroly

Cenová kontrola je ve smyslu ustanovení § 14 odst. 1 zákona o cenách činností, v rámci které se ověřuje, zda prodávající nebo kupující neporušují ustanovení zákona o cenách a cenových předpisů a zda jsou správně předkládány podklady pro potřeby cenových orgánů.

Předmětem cenové kontroly v roce 2013 bylo dodržování veškerých ustanovení cenových předpisů s tím, že porušením cenových předpisů ze strany prodávajícího je:

- nabízení a prodej zboží za vyšší cenu než úředně stanovenou maximální nebo pevnou cenu,
- nesplnění podmínek, na které bylo uplatnění maximální, minimální nebo pevné ceny omezeno,
- nerespektování pravidel věcného usměrňování cen,
- nesplnění evidenčních nebo informačních povinností nebo povinností v označování zboží cenami nebo předání nepravdivých údajů cenovému orgánu.

Ze strany kupujícího může dojít k porušení cenových předpisů tím, že:

- kupuje za cenu nižší než minimální nebo za cenu jinou než pevnou úředně stanovenou nebo
- kupuje za cenu vyšší než odpovídá regulaci cen, pokud na úhradu této ceny čerpá prostředky ze státního rozpočtu.

Konečně porušením cenových předpisů ze strany prodávajícího nebo kupujícího je i zneužití jeho hospodářského postavení při sjednávání ceny.

Cenové kontroly jsou zahajovány z vlastní iniciativy Ministerstva financí, na základě podaných podnětů občanů a právnických osob a dále podle ročních plánů cenových kontrol zpracovávaných cenovými kontrolními orgány.

Regulované úředně stanovené ceny (maximální, minimální nebo pevné) mohou být stanoveny Ministerstvem financí, Ministerstvem zdravotnictví, Energetickým regulačním úřadem, Českým telekomunikačním úřadem, celními úřady a v rozsahu a za podmínek

určených Ministerstvem financí rovněž kraji a obcemi. Tyto orgány rozhodují také o uplatnění věcně usměrňovaných cen s výjimkou krajů a obcí, které mohou uplatňovat pouze maximální ceny.

Cenová regulační rozhodnutí jsou závazná pro okruh adresátů, který je v nich vymezen a platí pro všechny prodávající (u maximálních, minimálních a pevných cen i pro kupující) určeného druhu zboží. Cenové moratorium stanoví vláda nařízením.

3. Přehled činnosti cenové kontroly za rok 2013

3. 1. Kontroly prováděné Specializovaným finančním úřadem

V souvislosti s nabytím účinnosti zákona o Finanční správě České republiky došlo od 1. 1. 2013 k rozsáhlé reorganizaci české daňové správy. Stávající soustava územních finančních orgánů byla nahrazena orgány Finanční správy, které tvoří Generální finanční ředitelství, Odvolací finanční ředitelství, 14 finančních úřadů a Specializovaný finanční úřad. V souvislosti s těmito změnami přešla kompetence k výkonu cenové kontroly nově od 1. 1. 2013 na Specializovaný finanční úřad, kam byla kompletně převedena také veškerá systemizovaná místa této agendy.

Cenová kontrola Specializovaného finančního úřadu byla v roce 2013 celkově zaměřena na ověření dodržování způsobů regulace cen stanovených zákonem č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen “zákon o cenách“) a dále na posouzení, zda u neregulovaných cen nedošlo ke zneužití hospodářského postavení. Kromě toho bylo kontrolováno také označování zboží cenou podle zákona o cenách a vedení cenové evidence.

V oblasti maximálních cen byly kontroly zaměřeny zejména na nájemné pozemků nesloužících k podnikání nájemce a na ceny mléčných výrobků pro žáky.

Dále byly kontroly zaměřeny na ceny, u nichž se uplatňují věcně usměrňované ceny, jako např. ceny vody pitné, vody předané a odvedené kanalizací, ceny veřejné vnitrostátní pravidelné autobusové dopravy, ceny sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálního odpadu, ceny služeb krematorií a pronájem obřadních místností a hřbitovních služeb poskytovaných v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa.

Hlavní pozornost cenové kontroly prováděné v roce 2013 byla zaměřena na nejsložitější cenové kontroly, jako je kontrola cen dodávek vody pitné a cen vody odpadní a dále cenová kontrola týkající se sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálního odpadu.

Cenové kontroly byly prováděny jednak podle předem připraveného plánu a jednak na základě podnětů firem a občanů.

Celkový přehled kontrolní činnosti jednotlivých oddělení cenových kontrol Specializovaného finančního úřadu za rok 2013 :

Cenovou kontrolu na Specializovaném finančním úřadu vykonávalo v roce 2013 celkem 54 pracovníků na 8 územních pracovištích.

Pracovníci těchto pracovišť uvedeného úřadu uzavřeli v roce 2013 celkem 279 kontrolních akcí včetně šetření podle § 12 zákona o cenách a včetně podaných stížností od občanů a institucí. Celkem bylo řešeno 93 stížností, z toho 51 bylo neoprávněných. Podrobnější členění je uvedeno v příloze č. 3.

Ve správním řízení bylo za porušení cenových předpisů vydáno 113 rozhodnutí o uložení pokut v celkové výši 3 161 tis. Kč. Ve čtyřech případech byly pokuty sníženy, celkem o 255 tis. Kč. Celková výše pravomocně uložených pokut činila 2 906 tis. Kč. Do 31. 12. 2013 bylo uhrazeno 2 681 tis. Kč z pravomocně uložených pokut.

Výsledky provedených kontrol i za jednotlivá pracoviště Specializovaného finančního úřadu v číselných údajích jsou obsaženy v přílohách č. 1 a 2.

Výsledky cenové kontrolní činnosti Specializovaného finančního úřadu podle jednotlivých oborů a typů cenových kontrol a cenových šetření :

3.1.1. Voda povrchová odebraná z vodních toků a ostatních povrchových vod, voda pitná, voda předaná a voda odvedená kanalizací

Celkem bylo provedeno 45 kontrolních akcí, v 28 případech bylo prokázáno porušení cenových předpisů, pokuty byly uloženy ve výši 1 043 tis. Kč. Z této výše činí pravomocně uložené pokuty 1 003 tis. Kč. Specializovaný finanční úřad obdržel 26 stížností, z toho 10 bylo oprávněných. Celkem bylo k 31.12.2013 uhrazeno 962 tis. Kč.

Při kontrole ceny povrchové vody odebrané z vodních toků a ostatních povrchových vod byly podrobeny analýze náklady zahrnuté do kalkulací cen za povrchovou vodu odebranou z vodních toků a ostatních povrchových vod ve smyslu Výměrů MF, kterými se vydává seznam zboží s regulovanými cenami. Bylo zjištěno, že kalkulace cen odpovídaly závazné struktuře kalkulace ceny zboží podléhající věcnému usměrňování, dle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 450/2009 Sb., kterou se provádí zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „prováděcí vyhláška“). Porušení cenových předpisů ve výše uvedené oblasti nebylo shledáno.

Při kontrolách u vody pitné byla nejčastějším zjištěním při kontrolách skutečnost, že byly kontrolovanými subjekty sjednány a požadovány ceny, jejichž výše a kalkulace není v souladu s podmínkami věcného usměrňování podle § 6 odst. 1 zákona o cenách.

Docházelo často k zahrnování neoprávněných nákladů do věcně usměrňovaných cen – např. nákladů, které souvisely s jinými činnostmi a nebyly odečteny. Bylo také zjištěno chybné započtení daně z přidané hodnoty do ceny (uplatnění vyšší, než příslušné daně z přidané hodnoty). Byly také zjištěny nesprávně stanovené vnitropodnikové ceny při kalkulování vnitropodnikových nákladů.

Např. kontrolovaný subjekt do kalkulace ceny vody pitné dodávané odběratelům zahrnul v oblasti správní režie ekonomicky neoprávněné, resp. technologicky zbytné, náklady

(náklady na reklamu a propagaci, náklady na prezentaci společnosti, platby pojistného, náklady kryté dotacemi, pokuty a penále, náklady představující odpis nedobytných pohledávek, atp. Byl zjištěn také případ, že do kalkulace byly zahrnuty i ekonomicky neoprávněné náklady na opravy infrastrukturního majetku. V jiném případě do kalkulace věcně usměrňované ceny byly zahrnuty vyšší, než ekonomicky oprávněné náklady na elektrickou energii, opravy, ostatní provozní náklady externí, výrobní režii, správní režii, atd.

U kontrolovaného subjektu bylo v jednom případě zjištěno, že nebyla splněna podmínka dlouhodobě obvyklé úrovně nákladů zahrnutých do cen vody pitné a odpadní uplatněných vůči odběratelům, v jiném případě nebyla splněna podmínka doložení nákladů zahrnutých do cen vody pitné a odpadní uplatněných vůči odběratelům z účetnictví. K porušení cenových předpisů zahrnutím vyšších než ekonomicky oprávněných nákladů došlo např. v případech, kdy do kalkulací věcně usměrňovaných cen nebyl promítnut skutečný vývoj cen u množství nakupované surové vody. Byly také zjištěny chyby v kalkulaci ceny způsobené tím, že byl neodůvodněně snížen objem čištěných odpadních vod v kalkulaci ceny.

Cenové kontroly v roce 2013 byly dále zaměřeny na malé provozovatele a majitele vodovodních a kanalizačních řadů, čistíren odpadních vod. U těchto provozovatelů bylo zjištěno porušení cenových předpisů zejména neplněním evidenční povinnosti, porušení § 11 odst. 1 písm. b), zákona o cenách.

Bylo také zjištěno porušení cenových předpisů u kontrolovaných subjektů týkající se ziskové části zpracované kalkulace věcně usměrňované ceny. Kontrolou bylo prokázáno, že kalkulace ceny nebyla průkazná ve smyslu § 11 odst. 1 a 2 zákona o cenách, neboť nebyl zpracován propočet přiměřeného zisku promítnutého do věcně usměrňované ceny.

Mezi významnější kontroly z pohledu nejvýše udělené sankce (400 000 Kč) patřila cenová kontrola, kde k porušení cenových předpisů došlo v důsledku neoprávněného navyšování položky energie v kalkulacích cen.

3.1.2. Sběr, přeprava, třídění a odstraňování komunálního odpadu

Celkem provedeno 19 kontrolních akcí, v 11 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů, byly uloženy pokuty ve výši 1 354 tis. Kč. Z toho pravomocné pokuty činí 1 154 tis. Kč. V této oblasti nebyla podána žádná stížnost. K 31. 12. 2013 bylo uhrazeno 1 124 tis. Kč.

V této oblasti bylo v jednom případě provedenou cenovou kontrolou zjištěno porušení zákona o cenách tím, že kontrolovaná společnost sjednala a požadovala ceny, jejichž výše a kalkulace nebyla v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen podle § 6 odst. 1 zákona o cenách a to v důsledku promítnutí vyššího, než přiměřeného zisku do kalkulací cen za odstranění odpadu.

V jiném případě podrobeném kontrole byly sjednány a požadovány ceny, jejichž výše a kalkulace nebyla v souladu s podmínkami věcného usměrňování podle § 6 odst. 1 zákona o cenách, a to v důsledku zahrnutí ekonomicky neoprávněných nákladů do kalkulací. Neoprávněné náklady se týkaly externích služeb, oprav, osobních nákladů a jiných provozních nákladů. Bylo také zjištěno zahrnutí neoprávněných nákladů na závodní stravování v cizích zařízeních do ceny. Zahrnovány do ceny byly také pokuty, odpisy pohledávek a výdaje na reprezentaci.

Jiný subjekt porušil cenové předpisy tím, že sjednal a uplatnil za službu odstraňování komunálního odpadu ceny obsahující ekonomicky neoprávněné náklady v položkách daně z příjmů, reklamy a části mzdových nákladů krytých dotacemi, resp. zůstatkové ceny majetku, a dále v kalkulacích rovněž z celkových nákladů neodečetl část nákladů příslušející k výnosům z elektrické energie a konečně celkové náklady uplatněním koeficientů navýšil nad náklady doložitelné z účetnictví. V kalkulacích těchto cen navíc uplatněním koeficientů duplicitně započtl i nepřiměřený zisk.

Některé kontrolované subjekty porušily cenové předpisy tím, že nevyhotovily a neuchovávaly kalkulace cen podléhajících věcnému usměrňování cen prokazující dodržení pravidel regulace, tři roky po skončení platnosti ceny za odstraňování komunálního odpadu uložením na skládku.

3.1.3. Veřejná vnitrostátní pravidelná autobusová doprava

Celkem byly provedeny 2 kontrolní akce, v obou případech nebylo prokázáno porušení cenových předpisů. V této oblasti nebyla podána žádná stížnost.

Kontrolou bylo posuzováno zejména, zda kontrolovaný subjekt sjednal a požadoval ceny, jejichž výše a kalkulace není v souladu s podmínkami věcného usměrňování a to v důsledku v cenách uplatněné vyšší hodnoty koeficientu „k“ vyjadřujícího přípustný nárůst jízdného pro některé tarifní vzdálenosti, než připouští výměr MF č. 01/2013.

3.1.4. Mléčné výrobky pro žáky

Na základě výměrů MF, týkajících se stanovení maximálních cen a určených podmínek mléčných výrobků pro žáky, bylo provedeno během roku 2013 celkem 47 kontrol v různých školách v celé ČR, z nichž všechny byly ukončeny protokolem bez zjištění porušení cenových předpisů. Byly dodrženy maximální ceny a určené podmínky podle cenových předpisů.

Kontrolou dodržování maximálních cen mléčných výrobků bylo zjištěno, že rodiče dětí a žáci jsou o nabídce sortimentu zboží a možnosti odběru mléčných výrobků informováni nabídkovými listy a plakáty. Překročení limitovaného množství 0,25 litru mléka na žáka a den ve smyslu článku 102 odst. 4. Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007 nebylo zjištěno. Nebyl zaznamenán případ využívání podporovaných mléčných výrobků jinými osobami než žáky. Cenové kontrolní orgány zároveň upozornily pověřené školské pracovníky na nutnost dodržování příslušných cenových předpisů, zejména na správné vedení cenové evidence a sledování počtu prodaných mléčných výrobků s ohledem na jejich sortiment a týdenní limity na žáka.

Stručná informace o výsledcích těchto cenových kontrol je vždy spolu s novými maximálními cenami zasílána též prostřednictvím stálého zastoupení ČR při EU příslušnému direktoriátu Evropské komise.

3.1.5. Služby spojené s užíváním nájemního bytu včetně rozúčtování vodného a stočného

Provedeno bylo celkem 44 kontrol. Ve správním řízení uloženo celkem 21 pokut v celkové výši 195 tis. Kč. K 31. 12. 2013 bylo uhrazeno 185 tis. Kč. Celkem bylo podáno v této oblasti 50 stížností, z toho 28 bylo oprávněných.

V řadě případů bylo zjištěno, že při rozúčtování cen služeb nebyla dodržována pravidla pro uplatnění cen služeb spojených s užíváním nájemního bytu. Nejčastější porušení cenových předpisů ve výše uvedené oblasti bylo způsobeno nedodržením podmínky pro uplatnění použitého způsobu rozúčtování cen. Chyběla totiž písemná dohoda o způsobu rozúčtování služeb spojených s užíváním nájemního bytu mezi pronajímatelem a nadpoloviční většinou nájemců bytů v bytovém domě.

Docházelo také v některých případech k tomu, že náklady za služby byly rozúčtovány v rozporu s dohodou uzavřenou mezi odběratelem (vlastníkem domu) a spotřebiteli účastnícími se tohoto rozúčtování. Kontrolované subjekty tak nepostupovaly v souladu s uzavřenou dohodou o způsobu rozúčtování služeb spojených s užíváním nájemního bytu mezi majitelem a jednotlivými nájemci bytu.

Kontrolou způsobu rozúčtování vodného a stočného bylo kupř. dále zjištěno, že rozúčtování nákladů v objektu bylo provedeno podle počtu obyvatel bytu bez uplatnění směrných čísel roční spotřeby vody, která jsou stanovena v příloze č. 12 k vyhlášce č. 428/2001 Sb. Podle stanovených závazných pravidel pro rozúčtování nákladů na vodné a stočné měla být nestejná vybavenost bytů z hlediska spotřeby vody při rozúčtování zohledněna uplatněním příslušných směrných čísel roční spotřeby vody a počtu osob v bytě. Nezohledněním vybavenosti bytů z hlediska spotřeby vody došlo k nerespektování stanovených závazných pravidel pro rozúčtování nákladů na vodné a stočné.

Dále také docházelo k pozdnímu vyúčtování skutečné výše cen a záloh za jednotlivé služby za kalendářní rok. Porušení cenových předpisů se kontrolované subjekty přitom dopustily tím, že včas nevyúčtovaly zálohy za jednotlivé služby spojené s užíváním nájemního bytu.

Dále pak některé kontrolované subjekty, které nemají uzavřenou dohodu o způsobu rozúčtování služeb, nepostupovaly v souladu s cenovými předpisy.

3.1.6. Služby krematorií, služby hřbitovní poskytované v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa a maximální ceny za pronájem hrobových míst, pronájem obřadních síní pro smuteční obřady

V této oblasti provedeno celkem 51 kontrol. Ve 36 případech bylo prokázáno porušení cenových předpisů a uloženy pokuty v celkové výši 289 tis. Kč. K 31. 12. 2013 bylo uhrazeno 246 tis. Kč.

V této oblasti bylo zjištěno nejčastější porušení cenových předpisů při sjednání a požadování ceny, kdy kontrolovaný subjekt zahrnul do cen navíc neoprávněné náklady (přenosný obal na urnu; jiné náklady pohřební služby, jako např. režijní náklady, hygiena, výkon zaměstnanců, převoz urny a její uložení v kanceláři, procentní obstaravatelská přírážka, DPH na vstupu).

Zákazník často nebyl informován o předběžné ceně, účtovaných položek v ceníku a dále docházelo k duplicitě položek (stylizace smutečního oznámení, náklady na chladicí komoru) a k účtování položkových cen, i když úkon nebyl proveden (příprava rozlučkové místnosti k obřadu, příprava zemřelých na smuteční obřad – účtováno, i když se obřad nekonal; přenosný obal na urnu – účtováno, i když byl proveden vsyp na hřbitově přímo vedle pohřební služby; čekací doba – účtována neúměrná čekací doba, která neodpovídala dennímu hodinovému sledu obřadů).

U kontrolovaného subjektu bylo také zjištěno, že si kontrolovaná osoba v průběhu kontrolovaného období neověřila, zda nedošlo k významným změnám v nákladech a množství prodeje, z nichž vychází kalkulace ceny této služby a po jejich zjištění (výše režijních nákladů, počet zpopelnění zemřelého) ji neopravila tak, aby vycházela z ekonomicky oprávněných nákladů doložitelných z účetnictví a množství prodeje pro daný kalendářní rok, čímž v průběhu kontrolovaného období uplatňovala vyšší cenu než jaká by odpovídala podmínkám věcného usměrňování.

K porušení cenových předpisů docházelo i tím, že kontrolovaný subjekt při uzavírání smluv o nájmu hrobových a urnových míst uplatňoval jednu společnou cenu nerozdělenou na část za nájemné z pozemků pro veřejná pohřebiště a na část za služby hřbitovní poskytované v souvislosti s pronájmem a užíváním veřejného pohřebiště.

Dále bylo zjištěno, že při uzavírání smluv na pozemky sloužící pro veřejné pohřebiště byla stanovena nesprávná výměra pozemků a to vlivem zaokrouhlování výměry za každý započatý m² směrem nahoru, tím došlo k porušení ustanovení § 2 odst. 1 zákona o cenách.

Při cenových kontrolách se vyskytly i další nesprávnosti, jako např. zákazník nebyl informován o předběžné ceně, byly účtovány položky v ceníku kontrolovaného subjektu neuvedené nebo byly účtovány ceny v ceníku uvedené, ale dotyčná služba provedena nebyla (příprava rozlučkové místnosti k obřadu, příprava zemřelých na smuteční obřad – účtováno, i když se obřad nekonal; přenosný obal na urnu – účtováno, i když byl proveden vsyp na hřbitově přímo vedle pohřební služby; čekací doba – účtována neúměrná čekací doba, která neodpovídala dennímu hodinovému sledu obřadů) .

Zjištěno bylo také nedodržení ceny za telefony a poštovné uvedené v cenících, byly totiž účtovány různé ceny dle momentálního uvážení pohřebního ústavu.

Také bylo cenovou kontrolou zjištěno, že některé kontrolované subjekty neměly zpracovánu cenovou kalkulaci a neuchovávaly cenovou evidenci. Byly také případy, kdy nebyly zpřístupněny ceny na viditelném místě formou ceníku, vývěsky nebo jiným přiměřeným způsobem.

Cenová kontrola se setkala také s případy požadování ceny, jejíž výše nebyla v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen (nedoložení výše kalkulovaných nákladů, zahrnutí nákladů nesouvisejících s regulovanou činností, uplatnění nesprávného kalkulačního propočtu).

3.1.7. Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce

Provedeno bylo celkem 7 kontrol, z toho bylo v 6 případech zjištěno porušení cenových předpisů a vydáno rozhodnutí o uložení pokuty v celkové výši 142 tis. Kč, z toho pravomocné pokuty činily 127 tis. Kč, které byly v plné výši uhrazeny.

Kontrolou bylo zjištěno uplatňování vyšších než maximálních cen „ostatních pozemků“ (viz Výměry MF č. 01/2009 a 2010), a to v období let 2009-2011.

3.1.8. Zneužívání hospodářského postavení prodávajícím

Provedeno bylo celkem 5 kontrol. Ve správním řízení byla uložena 1 pokuta ve výši 70 tis. Kč.

Zmíněná jedna pokuta se týkala kontrolního případu, kdy společnost vlastníci sběrný kanalizační systém jako prodávající zneužila svého výhodnějšího hospodářského postavení vůči kupujícímu (odběrateli), neboť uplatnila vůči kupujícímu za službu spočívající v užívání sběrného kanalizačního systému (odvádění již vyčištěné odpadní vody) cenu vyšší než obvyklou, určenou kalkulačním propočtem ekonomicky oprávněných nákladů a přiměřeného zisku.

Kromě této ukončené cenové kontroly byla v roce 2013 zahájena rozsáhlá cenová kontrola u významného odběratele hnědého energetického uhlí, a to z podnětu dodavatele tohoto uhlí. Ten se počátkem dubna 2013 obrátil prostřednictvím svého právního zástupce na Ministerstvo financí s podnětem k zahájení řízení z moci úřední ve věci možného porušení § 2 odst. 3 zákona o cenách. Dodavatel hnědého energetického uhlí má podezření, že odběratel uhlí zneužívá svého hospodářského postavení, tj. závislosti dodavatele hnědého energetického uhlí na jeho odběru od dodavatele k získání nepřiměřeného majetkového prospěchu při sjednávání cen tohoto uhlí. Dodavatel je přesvědčen, že si odběratel vynucuje neúměrně nízké ceny za dodávané hnědého energetického uhlí. Cenová kontrola v této záležitosti byla v roce 2013 zahájena cenovým šetřením tržních podílů jednotlivých dodavatelů a odběratelů na tomto trhu a zjišťováním srovnatelné ceny obvyklé. V současné době (březen 2014) není ještě ukončena a její ukončení se předpokládá v II. čtvrtletí roku 2014.

3.1.9. Kontroly značení zboží plnění evidenčních povinností a informování o cenách

Byly provedeny celkem 2 kontroly. Nebylo při nich zjištěno porušení cenových předpisů.

Při těchto provedených kontrolách bylo ověřováno, zda ceny nabízeného zboží nebyly označeny platnou cenou v souladu se zákonem o cenách, konkrétně jsou všechny ceny nabízeného zboží uvedeny v ceníku nebo na zboží.

Kontrola proběhla u cestovní kanceláře s cílem ověřit, zda prodávající poskytují spotřebiteli informace o konečné ceně zájezdu, která má být zaplacená (včetně např. povinného pojištění, poplatků za dopravu z letiště nebo na letiště, hotelové poplatky). Pokud byla informace o ceně zájezdu tvořena z více složek, kontrolní pracovníci ověřovali, zda prodávající uvedl také aktuální cenu všech oddělených složek.

Kontrolou uzavřených cestovních smluv bylo ověřeno, že prodávající uvádí do konečné ceny zájezdu všechny poplatky, které se vážou k danému zájezdu. Informace o ceně zájezdu byly úplné, tzn., obsahovaly výčet všech položek včetně aktuálních cen a konečné ceny zájezdu. Při provedených cenových kontrolách porušení cenových předpisů nebylo zjištěno.

3.1.10. Cenové kontroly zdravotních výkonů

Provedeno bylo celkem 44 kontrol, které byly zaměřeny na věcně usměrňované ceny. Ve správním řízení bylo uloženo celkem 10 pokut v celkové výši 68 tis. Kč. K 31. 12. 2013 bylo uhrazeno 37 tis. Kč.

Ve výše uvedené oblasti bylo zjištěno nejčastější porušení cenových předpisů při sjednání a uplatnění ceny za poskytnuté zdravotní výkony nehrazené z veřejného zdravotního pojištění ve stomatologii, jejichž kalkulace minutové sazby ordinace v oblasti nákladů a zisku, vztažené na stanovený časový fond, nebyla v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen.

Porušení cenových předpisů v některých kontrolovaných případech spočívalo v tom, že chyběla cenová evidence a též nebyly uchovávány kalkulace věcně usměrňovaných cen stomatologické zdravotní péče prokazující dodržení pravidel regulace tři roky po skončení jejich platnosti podle § 11 odst. 2 zákona o cenách.

3.1.11. Mimořádná šetření vyžádaná Ministerstvem financí a Generálním finančním ředitelstvím

V roce 2013 byla provedena tato šetření podle § 12 zákona o cenách.

a) Ceny vybraných druhů pečiva v maloobchodě

Na základě došlého podnětu upozorňujícího na určité podezření, že určitý maloobchodní řetězec zneužívá svého výhodnějšího postavení na trhu tím, že nakupuje vybrané druhy pečiva za ceny nižší než výrobní náklady pekáren, Ministerstvo financí uložilo provést ve vybraných pekárnách šetření prodejních cen pečiva.

Cílem šetření bylo získat informace pro případné zahájení cenové kontroly zaměřené na ověření, zda nedochází k porušování § 2 odst. 3 zákona o cenách tj. zneužití výhodnějšího hospodářského postavení při nákupu pečiva.

Na základě provedeného vyhodnocení všech cenových informací a údajů získaných od prodejců pečiva a obchodního řetězce Kaufland i rozboru hospodářského postavení jednotlivých zúčastněných subjektů na příslušném trhu byl učiněn závěr, že zjištěné informace neposkytly dostatečné indicie pro porušení cenového předpisu, a cenová kontrola proto nebyla zahájena. K tomuto šetření poznamenáváme, že pracovníci provádějící šetření se setkávali se zásadní překážkou ztěžující provedení cenové kontroly, kterou byla značná neochota pekařských firem poskytnout ze svých účetních a evidenčních systémů kontrolnímu orgánům případné důkazy proti obchodní společnosti, která je zpravidla jejich významným obchodním partnerem.

b) Šetření cen zdravotních výkonů

Základním cílem šetření ve vybraných nemocnicích bylo zjistit, zda se na příčinách podstatně horších hospodářských výsledků Všeobecné zdravotní pojišťovny ve srovnání s oborovými zdravotními pojišťovnami nepodílí také nerovný přístup nemocnic k jednotlivým pojišťovnám z hlediska cenového, případně spojený s nedodržováním cenové regulace nebo neefektivním hospodařením. Provedení šetření bylo uloženo Specializovanému finančnímu úřadu, do jehož působnosti patří výkon cenové kontroly.

V průběhu šetření bylo zjištěno, že jednotlivá sledovaná zdravotnická zařízení mají s různými zdravotními pojišťovnami sjednány různé výše úhrady zdravotní péče. Z provedeného cenového šetření vyplynul základní poznatek, že Všeobecná zdravotní pojišťovna hradí nemocnicím v přepočtu na hodnotu bodu nejvyšší částky. Ve většině případů je průměrná hodnota bodu Všeobecné zdravotní pojišťovny nejvyšší, ale v žádném případě není podstatně vyšší než průměrné hodnoty bodů ostatních zdravotních pojišťoven.

Šetřením se prokázalo, že změny regulačních principů úhrad zdravotní ústavní péče vedly k určitému narušení kompatibility úhradových mechanismů s cenovými předpisy a k oslabení jejich logické návaznosti, což ve svých důsledcích znamená i oslabení regulační funkce cenové regulace výkonovým způsobem, tj. stanovením maximální ceny bodu.

V průběhu šetření se kontrolní pracovníci opakovaně setkávali s názorem představitelů nemocnic, že způsob úhrady zdravotní péče, stanovený Úhradovou vyhláškou Ministerstva zdravotnictví, se v zásadě jeví jako nekoncepční a složitý.

c) Monitoring spotřebitelských cen v oblastech zasažených povodněmi

V roce 2013 byl proveden monitoring spotřebitelských cen v obcích zasažených povodněmi. Jednotlivá oddělení cenové kontroly Specializovaného finančního úřadu je prováděla v oblastech, kde vznikla potřeba nabízet zboží a služby při odstraňování škod.

Cílem tohoto monitoringu bylo zjistit, zda nedochází k neúměrnému navyšování cen zboží a služeb v souvislosti s akutním nedostatkem daného zboží či zvýšením poptávky plynoucí z povodňové situace. Pozornost kontrolních pracovníků se zaměřila zejména na ceny za:

- Základní potraviny a vodu pitnou balenou, zdravotnický materiál a hygienické potřeby (týká se období bezprostředně po povodních)
- úklidové a dezinfekční prostředky, gumové rukavice, holínky, lopaty, smetáky, železářské zboží, domácí potřeby, náhradní energetické zdroje, elektrické vysoušeče (týká se období v řádech dnů až týdnů po povodni)
- domácí el. stroje a přístroje, stavebniny, nábytek, bytové textilie, atd. (týká se období v řádech týdnů až měsíců po povodni)
- služby nabízené v souvislosti s odstraňováním povodňových škod (např. odčerpávání vody ze zatopených prostor)
- stavební práce

Na většině postižených míst kontrolní pracovníci osobně navštívili příslušné obecní a městské úřady, kde sdělili důvody provádění cenového šetření. Ve všech případech se setkali s příznivou odezvou úřadů a zájmem o součinnost. Za tímto účelem kontrolní pracovníci zanechali na obecních a městských úřadech své kontaktní údaje pro předávání informací o případných pokusech o zneužití tísně postižených prodejem předraženého zboží nebo nabídkou předražených služeb a následné možnosti na tyto jevy okamžitě reagovat. Šetřením nebylo zjištěno porušení cenové hladiny při nabízení některých druhů zboží a služeb v oblastech postiženými povodněmi.

3. 2. Kontroly prováděné celními orgány

Celním orgánům jsou svěřeny kompetence v kontrole cen u tabákových výrobků podléhajících spotřební dani. Je tak zajišťován komplexní dohled ze strany orgánů, které provádějí správu této daně. Předmětem cenových kontrol je dodržování pevných cen cigaret stanovených cenovými rozhodnutími Celního úřadu pro Středočeský kraj a dodržování označování zboží cenami.

Celní správa ČR provedla v roce 2013 celkem 181 cenových kontrol. V rámci kontrolní činnosti bylo v 1 případě zjištěno porušení cenových předpisů překročením úředně stanovené ceny. Při prodeji cigaret konečnému spotřebiteli byla překročena pevná cena. Pevná cena pro konečného spotřebitele zahrnuje výkon obchodu včetně daně z přidané hodnoty a platí pro všechny prodeje konečnému spotřebiteli na území ČR. Byla uložena pokuta ve výši 10 tis. Kč, která byla uhrazena.

Cenové kontroly u kontrolovaných subjektů byly realizovány souběžně s dalšími kontrolními činnostmi.

3. 3. Kontroly prováděné Českým telekomunikačním úřadem

Český telekomunikační úřad neprovedl v roce 2013 dle odkazovaného ustanovení § 14 odst. 6 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění zákona č. 403/2009 Sb., kterým se mění zákon 526/1990 Sb., o cenách, žádnou cenovou kontrolu.

Český telekomunikační úřad postupuje při kontrole plnění povinností souvisejících s regulací cen s ohledem na příslušná ustanovení (zejména § 113) zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, s ohledem na příslušná ustanovení (zejména § 37) zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon poštovních službách), ve znění pozdějších předpisů a především pak s ohledem na zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

3. 4. Kontroly prováděné Energetickým regulačním úřadem

Energetický regulační úřad jako cenový kontrolní orgán vykonává kontrolu cen v oblasti energetiky podle zákona o cenách, v souladu s působností podle ustanovení § 2c) zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů ČR v oblasti cen, a také v souladu se zákonem č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

Při kontrolní činnosti dodržování cenových předpisů kontrolují pracovníci dodržování zákona o cenách a cenových rozhodnutí Energetického regulačního úřadu účinných pro příslušný kontrolovaný kalendářní rok. Značná část objemu prací se soustředila na prošetřování výsledných cen tepelné energie, kdy se jednalo o přezkoumání dodržování pravidel věcného usměrňování cen tepelné energie podle příslušného cenového rozhodnutí.

Energetický regulační úřad provedl v období roku 2013 celkem 56 kontrol. V 20 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů, byly uloženy pokuty ve výši 20 122 tis. Kč. Z toho pravomocně uložené pokuty činí 1 273 tis. Kč. K 31. 12. 2013 bylo uhrazeno 1 270 tis. Kč.

Předmětem kontrol bylo vyúčtování výsledné ceny tepelné energie na základě § 14 zákona o cenách zjištění, zda kontrolovaná osoba v dané cenové lokalitě neporušuje cenové předpisy podle § 16 odst. 1 písm. d) zákona o cenách, podle něhož právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako prodávající dopustí správního deliktu tím, že sjedná nebo požaduje cenu, jejíž výše nebo kalkulace není v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen podle § 6 odst. 1 zákona o cenách.

Předmětem jiné kontroly bylo ověření, zda kontrolovaná osoba při nabídce a prodeji sdružených služeb dodávky elektřiny a plynu na základě § 14 zákona o cenách, poskytuje informace spotřebiteli tak, aby měl možnost seznámit se s cenou před sjednáním smlouvy ve smyslu ustanovení § 13 odst. 2 zákona o cenách. Zejména, zda u svých produktů uvádí konečnou nabídkovou cenu, která zahrnuje všechny daně, cla a poplatky.

3. 5. Kontroly prováděné Státní energetickou inspekcí

V rámci kontrolní činnosti v oblasti obnovitelných zdrojů energie, kombinované výroby a druhotných zdrojích Státní energetická inspekce prováděla v roce 2013 m. j. i dozor nad plněním povinností vyplývajících ze zákona o cenách.

Z celkového počtu cenových kontrol 329 bylo v 34 případech vedeno správní řízení a následně vydáno rozhodnutí o uložení pokuty. Pravomocně uložené pokuty představovaly celkem 2 113 tis. Kč. Uhrazeno bylo 1 842 tis. Kč.

Pokud jde o věcné zaměření kontrol z hlediska dodržování zákona o cenách, prováděly se v roce 2013 kontroly kombinované výroby elektřiny a tepla, kontroly výroby elektřiny z druhotných zdrojů a kontroly výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů a to i zpětně do tří let ode dne, kdy k porušení cenových předpisů došlo. Kontroly podporovaných zdrojů byly zaměřeny zejména na fotovoltaické a větrné elektrárny, bioplynové stanice, čistírny odpadních vod a malé vodní elektrárny.

Cenová kontrolní činnost Státní energetické inspekce podle zákona o cenách, byla orientována na kontrolu dodržování cenových rozhodnutí ERÚ. Pokuty byly uloženy za porušení pravidel věcného usměrňování cen. Např. byl zjištěn nesprávný propočet využití instalovaného výkonu fotovoltaických elektráren. Často se také nesprávně vyhodnocovala technologická vlastní spotřeba, která i v případě fotovoltaických elektráren není předmětem podpory a proto je nutné tuto část výroby odečíst od nárokové částky podpory. Do této kategorie patří též nesprávně ohodnocení transformačních ztrát, které také nejsou předmětem podpory, a je nutné tyto odečíst od výroby elektřiny nárokové pro podporu. Dalším neméně závažným problémem bylo instalování elektroměrů v termínu, který neodpovídal době zahájení výroby elektřiny. Pokud byl instalován elektroměr v roce 2011, není totiž možné nárokovat cenu dle příslušného cenového rozhodnutí ERÚ pro rok 2010. S přispěním cenových kontrol byl tak výrazně omezen spekulativní nekontrolovatelný rozvoj výroby elektřiny ze slunečního záření.

3. 6. Kontroly prováděné Státním ústavem pro kontrolu léčiv

Státní ústav pro kontrolu léčiv podle zmíněného zákona provádí cenovou kontrolu u léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely, zdravotnických prostředků a stomatologických výrobků.

V roce 2013 provedl Státní ústav pro kontrolu léčiv (dále jen „Ústav“) celkem 99 cenových kontrol v oblasti léčivých přípravků, z nichž 89 kontrol proběhlo u poskytovatelů lékařské péče a 10 kontrol u distributorů léčiv. Dokončeny byly rovněž 4 kontroly neukončené v roce 2012 a 5 kontrol zahájených v roce 2013 nebylo k 31. 12. 2013 ukončeno.

Kontroly byly zaměřeny na kontrolu dodržování podmínek cenové regulace léčivých přípravků, zejména dodržování úředně stanovených cen a maximální výše uplatněné obchodní přírážky. Dále bylo sledováno plnění povinnosti vedení evidence cen uplatněných při prodeji, označování léčivých přípravků cenami a způsob informování pacienta o ceně a doplatku, jakož i dodržování lhůt doprodeje v případě snížení maximální ceny vykonatelným rozhodnutím Ústavu v návaznosti na probíhající procesy revizí cen a úhrad léčivých přípravků. Větší část kontrol lékáren byla provedena cíleně na základě podnětu Všeobecné zdravotní pojišťovny.

V případě distributorů byly prověřovány i další povinnosti vyplývající z platného Cenového předpisu Ministerstva zdravotnictví ČR, zejména povinnost informovat odběratele o základu pro maximální obchodní přírážku, vlastní uplatněné obchodní přírážce a o jemu oznámených obchodních přírážkách jiných osob vykonávajících obchod.

Porušení cenových předpisů bylo zjištěno celkem v 45 případech a na základě kontrolních zjištění bylo vydáno 39 pravomocných rozhodnutí o uložení pokuty dle zákona o cenách v celkové výši 278 tis. Kč. Nejčastěji se vyskytujícím porušením cenových předpisů bylo porušení § 5 odst. 1 a 5 zákona o cenách (nedodržení úředně stanovené maximální ceny při prodeji a nerespektování podmínek a postupů pro uplatnění úředně stanovených cen stanovených cenovými předpisy Ministerstva zdravotnictví ČR – překročení maximální výše obchodní přírážky), případně nevedení nebo neuchovávání evidence o cenách podle § 11 zákona o cenách. V dalších dvou případech uložil Ústav pokutu držitelům rozhodnutí o registraci léčivých přípravků, a to z důvodu nepodání žádosti o stanovení maximální ceny ve lhůtě stanovené Cenovým předpisem Ministerstva zdravotnictví ČR, výše pravomocně uložených sankcí činila v tomto případě celkem 30 tis. Kč.

3. 7. Kontroly prováděné krajskými úřady

Cenové kontroly krajů jsou zaměřeny zejména na dodržování úředně stanovených cen a na dodržování povinností v oblasti označování zboží cenami a vedení cenové evidence.

Rozsáhlé byly v roce 2013 cenové kontroly prováděné Magistrátem hl. m. Prahy (v tomto přehledu jsou zařazeny mezi kraji) v oboru taxislužby, které podléhají regulaci maximálními cenami.

V této oblasti provedl magistrát ve sledovaném období roku 2013 celkem 1227 cenových kontrol podle zákona o cenách, při kterých bylo posuzováno dodržování maximálních cen v taxislužbě, vedení cenové evidence a poskytování informací o cenách služeb v taxislužbě. Na základě těchto kontrol byly v 16 případech uloženy pokuty za porušení cenových předpisů v celkové výši 847,4 tis. Kč., které nebyly uhrazeny.

Magistrát hl. m. Prahy provedl kromě toho další cenové kontroly převážně zaměřené na vedení cenové evidence a označování zboží cenami v prodejnách oděvů, potravin, květin, směnárnách, drogeriích, hudebních nástrojů, kadeřnictví, prodejnách textilu, skla, elektroniky, ve stánkovém prodeji a v knihkupectvích. V menší míře byly kontroly zaměřeny na kontrolu maximálních cen mléčných výrobků pro žáky. V této oblasti bylo provedeno celkem 330 kontrol a porušení cenových předpisů (zejména neoznačení zboží cenami) bylo zjištěno v 64 případech. Pravomocně byly pokuty za porušení cenových předpisů uloženy v celkové výši 382 tis. Kč. Úhrada byla provedena v 58 případech ve výši 350 tis. Kč.

Krajskými úřady bylo provedeno 1103 kontrol, které byly zaměřeny převážně na dodržování cenové evidence a označování zboží cenami (§ 11 a 13 zákona o cenách) v oblasti provozování služeb, drogerií, prodeje květin, kosmetiky, oční optiky, obuvi, nábytku, stánkového prodeje, směnářské činnosti a hostinské činnosti. Porušení cenových předpisů bylo zjištěno v 152 případech a celková výše pravomocně uložených pokut činila 1 008 tis. Kč. Uhrazeno bylo 941 tis. Kč.

3. 8. Kontroly prováděné obcemi

Obce jsou vybaveny totožnými kompetencemi ke kontrole cen jako kraje. Vzhledem k omezeným možnostem kapacitním a personálním neprovádějí obce časově a odborně náročné cenové kontroly.

Pozornost obcí, které prováděly cenovou kontrolu, byla soustředěna na dodržování povinností ve vedení cenové evidence a při označování zboží a služeb cenami pro konečného spotřebitele v odvětví podnikání zaměřeném na koupi zboží za účelem dalšího prodeje. Celkem bylo provedeno 328 cenových kontrol. V 25 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů. Celková výše uložených pokut činí 50,5 tis. Kč. Objem pravomocně uložených pokut činí 40,5 tis. Kč. Uhrazeno bylo 39,5 tis. Kč.

3.9. Metodická činnost Ministerstva financí ve vztahu ke krajům

Systematická a pravidelná metodická činnost Ministerstva financí týkající se cenové kontroly ve vztahu ke krajům se realizuje od roku 2006, kdy se Ministerstvo financí obrátilo na všechny kraje s výzvou ke vzájemné součinnosti v cenové kontrole podle zákona o cenách, s cílem zajištění fungující a účinné cenové kontroly vykonávané kraji podle zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen. Výzva se setkala s příznivou odezvou a od té doby probíhá organizační, koordinační a metodická součinnost v cenové kontrole cestou vzájemných pravidelných i operativních konzultací a metodické podpory.

V listopadu 2013 se na Ministerstvu financí uskutečnila pravidelná konzultační schůzka pracovníků ministerstva v oblasti cenové politiky a cenové kontroly s pracovníky krajských úřadů pověřených touto cenovou agendou. Konzultace byla věnována výměně zkušeností z oblasti cenové regulace a cenové kontroly, metodickým přístupům k provádění cenových kontrol vč. řešení konkrétních metodických problémů spojených s výkonem cenové kontroly, dále perspektivám výkonu cenové regulace a cenové kontroly na krajských úřadech, připravovaným změnám v cenové regulaci pro rok 2014 a soudní judikatuře vztahující se k pokutám uloženým krajskými úřady za porušení cenových předpisů.

V roce 2013 byl metodický dohled Ministerstva financí v oblasti cen ve vztahu ke krajům a Magistrátu hl. m. Prahy realizován zejména v rámci pravidelných kontrol výkonu přenesené působnosti v cenové oblasti podle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, zákona o cenách a usnesení vlády č. 1181 ze dne 18. října 2006 o Postupu ústředních orgánů státní správy, krajských úřadů a Magistrátu hl. m. Prahy a územně členěných statutárních měst při realizaci

systému dozoru a kontroly územních samosprávných celků. Kontrola výkonu přenesené působnosti byla v roce 2013 provedena v osmi krajích.

Tyto kontroly se týkaly jednak cenové regulace uplatňované kraji a Magistrátem hl. m. Prahy u některých vybraných služeb, u kterých je svěřena těmito výměry pravomoc ve stanovení maximálních cen krajům (MHD a integrovaná doprava, taxislužba, nucené odtahy, služby parkovišť, připevnění tzv. botičky při nesprávném parkování, služby hřbitovní a pohřební a kontrola a revize spalinové cesty) a jednak cenové kontroly prováděné krajskými úřady a Magistrátem hl. m. Prahy.

Kontrolou výkonu přenesené působnosti v oblasti cenové regulace bylo ověřeno, že cenová regulace na krajské úrovni byla prováděna v souladu s ustanovením § 1 odst. 6 zákona o cenách, tj. byla uplatněna výhradně u takových služeb, u nichž je z různých důvodů trh skutečně ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže. Touto kontrolou bylo současně ověřeno, že cenová úroveň, ve které byla volena výše stanovených maximálních cen, odpovídala ve sledovaném období cenové úrovni, ve které by se sjednávány ceny jednotlivých služeb ustalovaly v tržním prostředí bez omezení hospodářské soutěže.

Pokud jde o cenové kontroly prováděné kraji a Magistrátem hl. m. Prahy, metodický dohled ukázal, že cenové kontroly probíhají z věcného hlediska v souladu s cenovými předpisy. Vyskytly se pouze některé dílčí procesní a formální závady řízení, které neměly vliv na správnost vlastního kontrolního zjištění. Pokud byly prováděnými kontrolami výjimečně zjištěny určité nedostatky v kontrolním řízení nebo v řízení o uložení pokuty, jednalo se o procesní a formální závady, které neměly vliv na správnost vlastního kontrolního zjištění. Např. v kontrolovaných spisech byly v některých případech zjištěny drobné administrativní odchylky mezi seznamem dokumentů ve sběrném archu a vlastním obsahem spisu nebo při procesním postupu před zahájením cenové kontroly, ve kterém byly zajišťovány důkazy, nebylo vydáváno usnesení o zajištění důkazu, jak vyžaduje správní řád. Zjištěné nedostatky byly operativně napraveny.

Kontrol výkonu přenesené působnosti v cenové oblasti bylo využito současně k metodické podpoře krajů. Mimo rámec kontroly byly konzultovány aktuální otázky výkonu cenové kontroly a navazujícího správního řízení.

Konečně je třeba zmínit i součinnost krajských úřadů s příslušnými odděleními cenové kontroly na Specializovaném finančním úřadu, která spočívá nejenom ve zmíněné koordinaci kontrolní činnosti, ale také ve vzájemných konzultacích ke konkrétním kontrolním případům.

Závěrem poznamenáváme, že jednotlivé krajské úřady využívají obdobných forem metodického usměrňování cenové kontrolní činnosti obcí jako Ministerstvo financí vůči krajským úřadům.

4. Závěr

Výkon cenové kontroly je příslušnými orgány trvale zajišťován a přispívá k udržování cenové kázně u sortimentů zboží a služeb, kde je uplatňována cenová regulace i v té části neregulované oblasti, pro kterou je charakteristické omezení hospodářské soutěže. Rovněž i v oblasti ochrany spotřebitelů cenová kontrola přispívá k řádnému informování zákazníků při prodeji v maloobchodě o nabídkových cenách zboží a služeb.

Obecně se ukazuje se, že při cenových kontrolách je nutno výrazněji reagovat na stávající strukturu tržního prostředí, vzhledem k tomu, že oproti minulým obdobím došlo k nárůstu počtu různých nadnárodních korporací, ekonomických konglomerátů, obchodních řetězců a dalších konkurenčních firem, a tedy i možnosti zvýšeného zneužívání hospodářské soutěže, zneužití hospodářského postavení, resp. dominantního postavení na relevantním trhu.

Výsledky kontrolní činnosti i nadále potvrzují nedostatečné respektování cenových předpisů ze strany značné části kontrolovaných subjektů. Např. z celkem 279 provedených kontrolních akcí Specializovaného finančního úřadu bylo ve 113 případech zjištěno porušení cenových předpisů, což představuje cca 41 % podíl.

Celkově lze konstatovat, že výsledky činnosti cenové kontroly prokazují, tak jako v minulých letech, odůvodněnost výkonu cenové kontroly a nutnost jejího dalšího pokračování i v dalších letech.

Ministerstvo financí vede v současné době 21 soudních sporů o pokuty uložené za porušení cenových předpisů. Jedná se o pokuty, které byly Ministerstvem financí potvrzeny v odvolacím řízení.

V souhrnu bylo provedeno v období roku 2013 celkem 3 936 kontrolních akcí. Objem uložených pokut činí 29 517 tis. Kč. Objem pravomocně uložených pokut z uzavřených kontrol byl 8 853 tis. Kč a objem uhrazených pokut byl 7 346 tis. Kč.

Přetrvávajícím limitujícím prvkem provádění cenových kontrol jsou omezené kapacitní možnosti všech kontrolních orgánů, zejména Specializovaného finančního úřadu. V kapacitních možnostech kontroly není přirozeně zkontrolovat všechny subjekty na trhu, ale rozhodující pozornost cenové kontroly je soustředěna na oblasti, kde lze předpokládat porušování cenového předpisu. Zároveň cenová kontrola plní důležitou roli psychologické zábrany pro praktiky, které by omezovaly hospodářskou soutěž na trhu.

K dalšímu posílení významu cenové kontroly a zvýšení její efektivnosti i k lepší spolupráci při zpracování příslušné zprávy pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR přispívá také pravidelná dozorová činnost Ministerstva financí nad výkonem přenesené působnosti krajských úřadů a Magistrátu hl. m. Prahy.

5. Přílohy

- 1) Sumář kontrol podle pracovišť Specializovaného finančního úřadu
- 2) Sumář kontrol SFÚ podle odvětví
- 3) Přehled stížností za období roku 2013
- 4) Výsledky cenových kontrol provedených jednotlivými orgány

V Praze dne 16. dubna 2014

Mgr. Bohuslav Sobotka, v.r.

předseda vlády

